

Svatý týden, III.

Ježíš přišel do Nazareta, kde vyrostl, a jak měl ve zvyku, šel o šabatu do synagogy. Povstal, aby předčítal z Písma. Podali mu knihu proroka Izaiáše. Otevřel ji a našel místo, kde stálo: Duch Páně je nade mnou, || proto mě pomazal, poslal mě, || abych přinesl chudým evangelium, || abych vyhlásil zajatým propuštění || a slepým navrácení zraku, || abych propustil zdeptané na svobodu, || abych vyhlásil milostivé léto Páně. Pak zavřel knihu, vrátil ji služebníkově a usedl. A všichni v synagoze na něho upřeně hleděli. Začal k nim mluvit: „Dnes se naplnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.“ (Lk 4, 16–20)

Prorok Izaiáš je leitmotivem celého Ježíšova života a působení. Když se nazaretský mladík po svém setkání s prorokem Janem vrací domů, nezačíná budovat velké plány. Jako obvykle jde ve svátek do synagogy, jako obvykle se přihlásí o slovo a jako obvykle se zamýšlí nad konkrétním biblickým úryvkem. Zkusme i my zasednout do školy proroka Izaiáše.

1. PŘÍPRAVA

*„A za koho mě pokládáte vy?“ „Za Božího Mesiáše!“
On jim však důrazně přikázal, aby to nikomu neříkali, a dodal, že Syn člověka bude muset mnoho trpět, že bude zavržen od starších, velekněží a učitelů
Zákona, že bude zabit a třetího dne že bude vzkříšen. (Lk 9, 20–22)*

O čem rozmlouváte v těchto dnech vy? Co prožíváte?

S čím přicházíte k dnešní bohoslužbě?

Jednají křesťané v chaotických proměnách světa rozumně a osvíceně?

Doprovázíte někoho, aby své okolí nahlížel světle víry?

Kdo je Hospodinovým služebníkem, o kterém Izaiáš zpívá své čtyři písně? Těžko říct. V jednu chvíli se zdá, že autor mluví o izraelském národě, jindy má namysli konkrétní historickou postavu. Křesťané v něm vidí předobraz Ježíše Krista. Tajemný služebník je hlasatelem, prorokem i zákonodárcem. Jeho působení není omezeno na vyvolený lid, ale oslovuje cizince a jinověrce mnoha národů.

Od nepaměti tyto zpěvy probouzely zájem věřících. Jak je možné, že Hospodinův služebník musí snášet utrpení. Kde je ta Boží spravedlnost? Nedokáže snad ochránit své věrné? Copak by Boží služebník neměl z Božích rukou požívat prospěch? Abrahám Hospodinu naslouchal a shromáždil ohromný majetek. Král David nestrádal. Věhlas a moudrost krále Šalamouna měly mezinárodní přesah. Proč se nyní zdá, že Hospodin Bůh žehná a dopřává blaho lidem zlým a cynickým?

2. MODLITBA

Předsedající začne bohoslužbu znamením kříže:

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

Všemohoucí, věčný Bože,

dej, ať s Kristem prožíváme tajemství jeho utrpení a věrnosti,
abychom mohli dosáhnout milosti tvého odpuštění.

Neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého
žije a kraluje na věky věků.

3. DRUHÝ ZPĚV O SLUŽEBNÍKOVI

„Vy si dobře povšimněte těchto mých slov: Syn člověka bude vydán lidem do rukou.“ Oni však té řeči nerozuměli; její smysl zůstal pro ně zahalen, takže to nepochopili. Báli se ho však na to zeptat. (Lk 9, 44–45)

Izrael je v babylónském zajetí. Ne však nadlouho. Nastává druhý *exodus*. „Odejděte! Vydejte se na cestu! Opusťte Babylon!“ Izaiášova slova nejsou bezzubým mluvením „Ano, bude líp.“ Ten okamžik vykročení nastává *Ted'* (Iz 48, 20–22). Kdo ukáže synům a dcerám Izraele ten správný směr? Kdo bude tím pravým Izraelitou, který v moci Božího slova povede národ ke svobodě? Nový Mojžíš? Kdo ochrání zesláblé uprchlíky před cynismem okolních národů? To Hospodinův Služebník stojí před izraelským lidem! Bude zeměmi Blízkého východu procházet početná skupina běženců nebo královský průvod Hospodina Zástupů?

(H – Hospodin; S – Služebník)

Úryvek z knihy proroka Izaiáše.

49, 1–13 (BOG2+jäg)

*Druhý zpěv o Hospodinově Služebníku:
Poslání*

S Slyšte mě, ostrovy,
dejte pozor, národy, které jste v dáli!
Hospodin mě povolal již od matčina lůna,
již v mateřském životě mě nazval jménem.
Z mých úst udělal nabroušený meč;
ve stínu své ruky mě ukryl.

Ukoval ze mě zaostřený šíp,
ve svém toulci mě schoval.
Řekl mi:

H „Jsi mým služebníkem,
Izraelem, proslavím se tebou.“

S Já jsem však pravil: „Nadarmo jsem se namáhal,
naprázdno, zbytečně jsem strávil svou sílu.
Mé právo je však jisté u Hospodina
a má mzda u mého Boha.“

Avšak nyní praví Hospodin,
který si ze mě utvořil služebníka již od matčina lůna,
abych k němu přivedl nazpět Jakuba,
abych mu shromáždil Izraele.
Tak jsem ve cti u Hospodina,
a můj Bůh je mou silou.
Řekl mi tedy:

H „Nestačí, že jsi mým služebníkem,
který má pozvednout Jakubovy kmeny
a přivést nazpět zbytky Izraele.
Proto tě dám národům jako světlo,
aby se má spása rozšířila až do končin země.“

S Tak praví Hospodin,
vykupitel Izraele, jeho Svatý,
tomu, jehož život je v potupě,
kterého si lidé oškliví,
otroku tyranů:

H „Králové tě uvidí a vstanou,
knížata se budou klanět,

kvůli Hospodinu, že je věrný,
kvůli Svatému Izraeli, který tě vyvolil.“

S Tak praví Hospodin:

H „V době milosti jsme tě vyslyšel,
v den spásy jsem ti pomohl,
chránil jsem tě a dal jsem tě za smlouvu lidu,
abys zvelebil zemi
a jako dědictví rozdělil zpustošený úděl,
abys řekl vězňům: *Vyjděte!*
a těm, kteří jsou ve tmě: *Ukažte se!*

Budou se pást podél cest,
a svou potravu najdou na holých pahorcích.
Nebudou mít hlad ani žízeň,
nebude je trýznit úžeh ani slunce.
Povede je ten, který se nad nimi slitoval,
a přivede je k pramenům vody.
Ze všech svých hor udělám cesty
a mé stezky budou vyvýšeny.
Hle, tito přicházejí zdáli,
jedni ze severu a od západu,
tihle ze země Sinim.“

S Jásejte, nebesa, plesej, země,
radostně se veselte, hory,
neboť Hospodin těší svůj národ,
smilovává se nad svými ubožáky.

– Slyšeli jsme slovo Boží.

Izrael nemá armádu. To, co kdysi budovali izraelští králové bylo v porovnání s okolními státy trapnou domobranou. Vyvolený národ nemá žádné meče ani šípy. Jeho jedinou zbraní, která dokáže zasáhnout srdce člověka, je Boží slovo. Ovšem proč by měl Izrael vůbec bojovat? A s kým? Hospodin nedělá ze svého lidu válečníky, ani dobyvatele. Dává jim do úst zbraně,

aby mohli demonstrovat Boží sílu a své sebevědomí. Je to armáda hlasatelů moudrosti Božího slova! A Boží vyvolený? „Jsi mým Služebníkem, ne proto, abys sjednotil syny a dcery Izraele. Jsi mým Služebníkem, aby okolní národy ve tvém životě poznali Boží slávu.“ Jak velký úkol má Hospodinův Služebník! Nestačí návrat domů. Nestačí obnovit Chrám a bohoslužby. Nestačí stát se „svobodným lidem“. Hospodinův nárok je mnohem vyšší: „Buď světlem cizincům, aby i oni mě mohli poznat!“ Izrael, deptán a ponižován okolními státy, nesmí proti nim zahořknout! Je povolán, aby i je (právě je!) přivedl k poznání Hospodina. Ano, už se o to pokusil. Mnohokrát to zkoušel a bez výsledků. Buď trpělivý, Hospodinův Služebníku, buď trpělivý a vytrvej.

První Ježíšova velká řeč a ta stylizace je působivá (Mt 5–7). Podobně jako kdysi Mojžíš, který přivedl bývalé otroky a všelijakou egyptskou lůzu k hoře Sinaji, sedí Ježíš na nějakém návrší v Galileji a počet jeho posluchačů tvoří „malý národ“. Sedí na katedře celého stvoření a učí o moudrosti (křesťanského) života. Jakoby promlouval někdo víc než Mojžíš... „Vy jste světlo světa. Nemůže se skrýt město položené na hoře. A když se svítlna rozsvítí, nestaví se pod nádobu, ale na podstavec, takže svítí všem v domě. Tak ať vaše světlo svítí lidem, aby viděli vaše dobré skutky a velebili vašeho Otce v nebesích.“ (Mt 5, 14–16). Vy buďte světlem? My máme být světlem? Každé ráno vstáváme, jdeme do práce, pak z práce, pak jdeme na procházku, možná se projet na kole, pak domů a spát. V létě tmou téměř ani nepostřehneme. Tmu skoro neznáme a se světlem to není o mnoho lepší. Copak se někdo během dne zastaví a začne zkoumat světlo? Asi ne. Světlo využíváme, ale intelektem ho nevnímáme. Nijak zvlášť ho nezkoumáme, ani září slunce nebo svítivost žárovky. Světlo je pro nás každodenní realitou, díky níž jsme schopni dělat všechno ostatní. Světlo je pro nás předpokladem ke spokojenosti, radosti, útěše i k zahnání strachu. Ano, křesťané mají být užiteční jako světlo, tj. nepůsobit uměle, přibarveně, ale nabízet ty nejzářivější barvy světa a celého stvoření. Vždyť, kde je jasné vidět dílo Božích rukou, tam lze zahlédnout i jeho slávu.

4. ODPOVĚĎ PÍSMU

„Teď jdeme do Jeruzaléma. Tam se splní všechno, co napsali proroci o Synu člověka: Bude totiž vydán pohanům, bude posmíván, ztýrán a poplíván, zbičují a zabijí ho, ale třetího dne vstane.“ Oni však ničemu z toho nerozuměli; smysl tohoto výroku jim zůstal skryt a nechápali, co bylo řečeno. (Lk 18, 31b–34)

Modlitby věřících

Apoštol Pavel nás vybízí, abychom se ve shromáždění věřících obraceli k Bohu prosbami, přímlovami i díky.

Určitě ho máme i za co chválit. (srov. 1 Tim 2, 1–2; Zj 7, 12)

Doporučuji v návaznosti na slyšené Boží slovo ve společném rozhovoru zformulovat 2× chvály, 2× díky, 2× prosby a 2× přimlavy. Až se budou jednotlivá zvolání pronášet, jako odpověď lidu lze použít „**Přijď, Pane Ježíši!**“ (Zj 22, 20; poslední slova Písma).

ERC vybízí k modlitbám za nemocné a za lidi v karanténě, za ty, kdo jsou v první linii boje s epidemií, za zdravotníky, policisty, vojáky, hasiče a za všechny, kteří svou službou a nezištnou pomocí nesou riziko nákazy. Zároveň je vhodné vzpomenout na děti, studenty, aby měli v této době sebedisciplínu k učení a nacházeli inspiraci k vlastnímu rozvoji.

5. MODLITBA PÁNĚ

„[Prorok] Jan nás posílá k tobě s otázkou: Ty jsi ten, který má přijít, anebo máme čekat jiného?“ Právě tehdy Ježíš uzdravil mnoho lidí z nemoci, neduhů a od zlých duchů a mnoha slepým daroval zrak. Odpověděl jim tedy: „Jděte a oznamte Janovi, co jste viděli a slyšeli: slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluchí slyší, mrtví vstávají, chudým se hlásá evangelium. A blahoslavený, kdo se nade mnou nepohorší!“ (Lk 7, 20–23)

Otče náš, jenž jsi na nebesích,
posvěť se jméno tvé.
Přijď království tvé.
Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší dej nám dnes.
A odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme našim viníkům.
A neuveď nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého.
(Neboť tvé je království i moc i sláva navěky.)
Amen.

6. DOBROŘEČENÍ

Modlitba z Žalmu: (srov. Žalm 43, 2a.3; B21)

„Proč mám stále chodit ve smutku?

Sešli své světlo, Bože, a věrnost svou – ty mě povedou,
budou mě provázet k hoře tvé svatosti, kde bydlíš ty!“

Účastníci se žehnají znamením kříže:

V: Dej nám, Bože, své požehnání,
chraň nás všeho zlého a doved' nás do života věčného.

O: Amen.

V: Dobrořečme Pánu.

O: Bodu díky.

V ideálním světě by nyní následovala hostina, nebo alespoň drobné občerstvení.

Pro nás, kdo jsme si předsevzali úkol onen spis zestručnit, to není jednoduchý úkol, nýbrž námaha vyžadující mnoho potu a probdělých nocí. Je to podobně nesnadné jako připravovat hostinu a snažit se vyhovět ostatním. Přesto tu dřinu rádi podstoupíme, neboť ji mnozí přijmou s povděkem. (2 Mak 2, 26–27)